

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. היכן היה נותנו בין האולם ולמזבח משוך קימעא כלפי הדרום.....2
- ב. מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולין.....3
- ג. בעלי חיים אינן נדחים.....3
- ד. כל הקדשים שהיו עד שלא נבנה המזבח ואח"כ נבנה המזבח ... דחויין מעיקרא נינהו.....4
- ה. מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו.....5
- ו. רבי יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן גובהו פי שנים כארכו אף כאן פי שנים כארכו ... מה משכן י' אמות אף מזבח י' אמות.....5

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

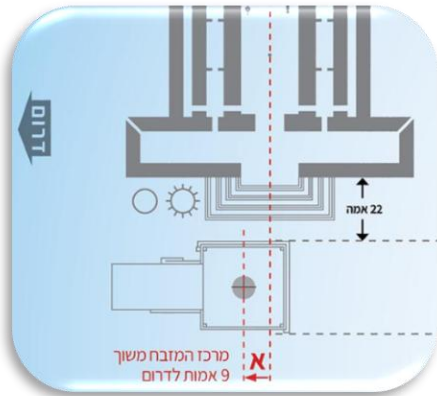

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

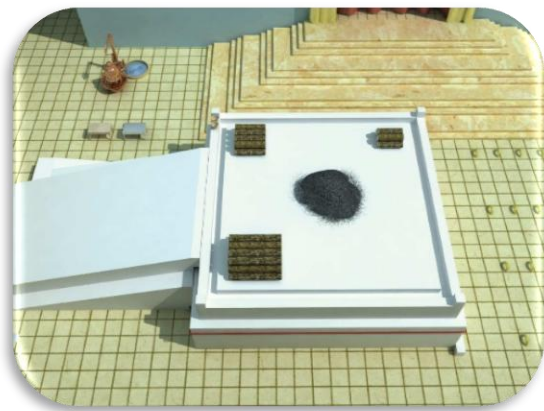
דף נט.

א. היכן היה נותנו בין האולם ולמזבח משוך קימעא כלפי הדרום

מהכלים העושין במקדש¹, מזבח לעולה ולשאר הקרבנות², וכבש שעולים בו למזבח, ומקומו לפני האולם משוך לדרום.

וכיור
וכנו
לקדש
ממנו
הכהנים

ידיהם ורגליהם לעבודה, ומקומו בין האולם ולמזבח משוך לדרום³ שהוא שמאל הנכנס למקדש.

¹ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א הלכה ו

² לדעת רבינו לעיל דף נ: צ"ל דהיה המזבח בדרום רק שהיה אוכל שבעה אמות בצפון כמבואר לקמן פ"ה ה"טו והכבש שהיה בדרום המזבח כמבואר במדות פ"ג מ"ג ובזבחים ס"ב ב' ושם נ"ג א' יומא ט"ו ב' ושם נ"ט א' וע"ע סוכה מ"ח ב' ושם נסמן ועוד דוכתי טובי והיה הכבש ע"כ נגד האולם ג"כ דמכותל אולם הדרומי עד כותל העזרה היה י"ז אמות וחצי דכל העזרה היה רחבו מאה ושלישים וחמש כמבואר לקמן סי' ה' סעי' י"ג ורוחב האולם היה מאה אמה כמבואר לקמן פ"ד ה"טו יעו"ש א"כ היה החמשה אמות האחרונים הדרומיים של הכבש משוך מן האולם לדרום אבל חמשה ועשרים אמות היה כנגד האולם והיכל ט"ו אמה נגד מה שהיה האולם עורף מכל צד על רוחב ההיכל כמבואר לקמן [פ"ד ה"ה] ועשרה אמות נגד כותלי ההיכל וא"כ על כרחך צ"ל מש"כ משוך לדרום קאי על הכבש וה"ק שהיה לדרום המזבח.

³ היינו ג"כ לדרום המזבח אף על גב דרבינו דפסק דכל המזבח בדרום קאי לבד שבע אמות שהיה לצפון וא"כ היה יכול להעמיד הכיור אחר השלמת שנים עשר אמות מהמזבח מצד הצפון ואף אם נימא דאולם והיכל חדא קדושה הואי (עי' לעיל ה"ה ד"ה ושלשתן) מ"מ היה יכול להעמידו בסוף י"ז אמות כמבואר ב"ז בזבחים נ"ט א' כבר נתעורר בזה הלח"מ לקמן פ"ב מהל' תמידין ומוספין ה"ה סעי' ה' יעו"ש מש"כ בזה. והיה אפ"ל דלהכי פסק רבינו דהכיור היה עומד משוך מן המזבח לדרום משום דס"ל דאסור לכנוס שלא רהוץ ידים ורגלים בין האולם ולמזבח עיי' תוס' זבחים נ"ח ב' ד"ה הא מני וכו' יעו"ש היטיב אבל לכאורה לא משמע כן לקמן פ"ז ה"כ יעו"ש היטיב ושם יבואר א"י"ה עוד מזה יעו"ש היטיב (ועי' בברייתא דמלאכת המשכן פ"א דאיתא שם מזבח הזהב עומד באמצע העזרה וכו' מ"ס וצ"ל מזבח הנחושת וכו')

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ב. מזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו שם פסולין

מזבח שנפגם⁴ נפסלו כל הקדשים שהיו שם שחוטין במקדש, שעדיין לא נזרק דמם, שהרי אין שם מזבח לזרוק עליו⁵, ונאמר (שמות כ פסוק כא) וְזָבַחְתָּ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלֵמֶיךָ כְּלוֹמַר תִּזְבַּח וְהוּא עוֹמֵד בְּתִקּוֹנוֹ לֹא פָגוּם.

כל אבן⁶ שנפגמה כדי שתחגור בה הציפורן כסכין של שחיטה הרי זו פסולה לכבש ולמזבח⁷ שנאמר (דברים כז פסוק ו) אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ⁸. דווקא באבן פסולה כדי חגירת צפורן אבל בסידא דווקא טפה.

לפיכך מזבח⁹ שנפגם מבניינו, אם נפגם מבניינו טפה פסול פחות מטפה כשר, והוא שלא יהיה בנשאר אבן פגומה.

ג. בעלי חיים אינן נדחים

כבר התבאר במסכת יומא דף סד. ולעיל דף יב. שבעלי חיים אינם נדחים¹⁰ ולכן אע"פ שמזבח שנפגם כל הקדשים שהיו שם שחוטין במקדש שעדיין לא

⁴ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה כב

⁵ ונראה מדברי התוס' זבחים ס"א ע"א דבהקטרת אברים כשר גם שנפגם כמו במזבח שנעקר. ומ"מ לא הבנתו דהאי במזבח הזהב ובקטורת סמים ומאין לנו בהקטרת אברים במזבח החיצון, ומהא דאמרין מודה רב בדמים אין ראיה די"ל דאליבא דר' יהודה קאמר ובאמת דגם אליבא דר"י דרצפה כשר להקטרה לא ידעתי אם כשנפגם המזבח י"ל דאיתקש הקטרת אברים לבשר וצ"ע. ישועות מלכו

⁶ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א הלכה יד

⁷ ואם תאמר והיאך בנו המזבח דאנה ימצאו אבנים בלא פנימה ואם יחליקו בברזל איכא איסורא דלא תניף עליהן ברזל וליכא למימר נמי ע"י שמיר דע"כ ע"י שמיר נמי לא יהיו חלוקות שלא תחגור בהן הצפורן מדאמרין בפ"ד דע"ז גבי אבני המזבח ששקצום מלכי יון וגנוזום בית השמונאי היכי נעביד נתברינהו אבנים שלימות אמר רחמנא ננסרינהו פ"י לעשות בלא פנימה לא תניף עליהם אמר רחמנא והשתא לעבדינהו ע"י שמיר אלא ודאי שמיר אין עושה אותן חלוקות שלא תחגור בהם הצפורן וי"ל דבפרק איזהו מקומן משמע שבנו אותן באבנים קטנות חלוקות שלא היה בהם שום פנימה כגון חלוקי אבנים של נחל. כס"מ שם

⁸ ומהיכן היו מביאין אבני מזבח מן בתולת הקרקע חופרין עד שמגיעין למקום הניכר שאינו מקום עבודה ובנין ומציאין ממנו האבנים, או מן הים הגדול ובנין מהן, וכן אבני ההיכל והעזרות שלמות היו. רמב"ם שם נראה דהטעם הוא משום דיש לחוש שמא נגעה ברזל באבנים וקיימא לן דאבן שנגעה בה ברזל פסולה למזבח ומשום הכי היו מביאים האבנים מבתולת קרקע. מל"מ שם

⁹ רמב"ם שם פרק ב הלכה יח

¹⁰ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה כב כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

נזרק דמם פסולים, שהרי אין שם מזבח לזרוק עליו¹¹. אבל קדשים חיים שהיו שם בעזרה כשנפגם לא נפסלו, אלא כשיבנה המזבח יקרבו שאין בעלי חיים נדחין.

אולם אם היו דחויים לגמרי¹² שאין בהם שייכות הקרבת קרבן זה כלל, כגון מפריש נקיבה לפסחו, שאין פסח קרב נקבה כלל, אע"ג שאחר הפסח קריבה שלמים שפסח לאחר י"ד שלמים הוא, אין אומרים בעלי חיים אינם נדחים אלא נדחים הם מהקרבה ואין ממתנינים לאחר הפסח להקריבה שלמים.

י"א¹³ שבעלי חיים נדחים אם דחאם בידיים על ידי מעשה שעשה לדחותם, כגון שאבד פסחו והפריש אחר ומצאו קודם שחיטה, על ידי שחיטת האחד לשם פסח ידחה השני מהקרבה שהרי שניהם עומדים לפסח ובקביעת האחד דחה השני מהקרבה.

ד. כל הקדשים שהיו עד שלא נבנה המזבח ואח"כ נבנה המזבח ... דחויין מעיקרא נינהו

הקדיש בהמות¹⁴ עד שלא נבנה המזבח, כשיבנה מקריבין אותן שהדחוי מעיקרו אינו דחוי¹⁵.

¹¹ ונאמר וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך כלומר תזבח והוא עומד בתקונו לא פגם לחם משנה הלכות קרבן פסח פרק ד הלכה ד והלכות מעשה הקרבנות פרק טו הלכה ד ובהלכות שגגות פרק ג הלכה ח והסכימו עמו רבים מפרשני הרמב"ם שם
¹² השגות הראב"ד הלכות קרבן פסח פרק ד הלכה ו ובערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן צג סעיף כא כתב כן בדעת הרמב"ם וז"ל "דהא דאמרינן דדחוי מעיקרא עדיף מנראה ולבסוף נדחה זהו בדחוי מעצמו כמו מחוסר זמן וכיוצא בזה, אבל במקום שבידיו דחה וודאי גריעא אפילו מנראה ולבסוף נדחה" אך לכאורה קשה דבאבד פסחו דעת הרמב"ם שאינו נדחה וע"כ מעמא דדחוי בידים לא הוי דחוי וכמ"ש בלח"מ שם. אולם אפשר דבאבד פסחו עומדים שניהם אחד לשלמים ואחד לפסח קודם שחיטה דלאכרע ממותר שלמים וא"כ על ידי שחיטתו לא דחאו בידים אלא קבע ביה שלמים אך היכא שעומד רק לפסח כגון המפריש נקיבה לפסחו הוי דחוי בידים משלמים.

¹³ הקדיש בהמות עד שלא נבנה המזבח, כשיבנה מקריבין אותן שהדחוי מעיקרו אינו דחוי.
¹⁴ בלח"מ הקשה דתיפוק ליה מטעמא דאמר לעיל דבעלי חיים אינם נדחים. וז"ל דאמר מטעמא שיועיל אף למנחות דאינם בעלי חיים, ובמעשה רקח תמה עליו וקשה קצת דרבינו העתיק בהמות והאמת הוא דלשון הברייתא כל הקדשים אך מתוך הלשון משמע דבהמות איירי כמו שהעתיק רבינו שהרי הקשה שם נהרס הא אוקין להו וזקנה לפסול לא שייך אלא בבהמות, ועיין הר המוריה שכתב והנה לפי מש"כ בפט"ו מהל' מעשה הקרבנות ה"ג ד"ה קדושת דמים דהיכא דדחה בידים ס"ל לרב דהוי דחוי אף בבע"ח יעו"ש והכא מיקרי דחה בידים כיון שהקדיש כשהיה המזבח חרב ולא דמי לנפגם המזבח אחר שהוקדשו לכן כתב שפיר רבינו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ה. מזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו

מזבח שנעקר מקטירין הקטורת במקומו¹⁶.

דף נט:

ו. רבי יוסי אומר נאמר כאן רבוע ונאמר להלן רבוע מה להלן
גובהו פי שנים כארכו אף כאן פי שנים כארכו ... מה
משכן י' אמות אף מזבח י' אמות

מזבח שעשה¹⁷ משה ושעשה שלמה ושעשו בני הגולה ושעתידי להעשות כולן
עשר אמות גובה¹⁸ כל אחד מהן, וזה הכתוב בתורה ושלש אמות קומתו
מקום המערכה בלבד, ומזבח שעשו בני הגולה וכן העתידי להבנות מדת
ארכו ורחבו ל"ב אמות על ל"ב אמות.

האי דינא כיון דדחוי מעיקרא אף בדהה בידים לא מיקרי דחוי והבן וע"ע לקמן פ"ד הכ"ד יעו"ש היטב ומיושב
שם ג"כ קושיית הלח"מ שם.

¹⁶ רמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ג הלכה ב

¹⁷ רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב הלכה ה

¹⁸ וידוע דהלכה כרבי יוסי לגבי רבי יהודה ועוד דסתם גמרא בפרק שתי הלחם (מנחות דף צ"ו) כרבי יוסי
ופירש"י וג' אמות קומתו במזבח הנחשת כתיב ונאמר להלן רבוע במזבח הזהב ומה ארכו ואמה רחבו רבוע
ואמתים קומתו אף כאן גבהו פי שנים כארכו הרי י' אמות וכו' משפת סובב ולמעלה עד מקום הקרנות ולמטה
הימנו ו' אמות וגובה הקרן אמה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

